

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0600100319

за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за 2018 г.

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 206/18.07.2019 г.
на Сметната палата (Протокол № 27)

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
Част първа Резюме	4
Част втора Въведение	5
1. Основание за извършване на одита	5
2. Информация за одитираната организация	5
3. Одитиран период	6
4. Предмет на одита	6
5. Цели на одита	7
6. Обхват на одита	7
7. Критерии за оценка	7
8. Одитни стандарти, приложими при одита	7
Част трета Констатации	7
I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.	7
II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.	8
III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.	10
1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“	10
2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“	13
3. Тенденция на приходите, разходите и трансферите, съгласно отчетите за изпълнението на ЗБДОО за периода 2016 г. – 2018 г.	19
4. По раздел „Финансиране“	21
5. По раздел „Дефицит/Излишък“	21
Част четвърта Заключение	23
Част пета Препоръки	24
Част шеста Отговори на одитираната организация	24
Опис на одитните доказателства	25

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Съкращение	Пълно наименование
АЗ	Агенция по заетостта
АСП	Агенция за социално подпомагане
ДБ	Държавен бюджет
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕС	Европейски съюз
ЕЦБ	Европейската централна банка
ЗБДОО	Закон за бюджета на ДОО
ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗФУКПС	Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор
КСО	Кодекс за социално осигуряване
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитни институции
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НПОС	Наредба за пенсиите и осигурителния стаж
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
ОКИБ	Отчет за касовото изпълнение на бюджета
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерски съвет
СЕС	Средства от Европейския съюз
СФУК	Система за финансово управление и контрол
ТП	Териториално поделение
ЦУ	Централно управление

Част първа РЕЗЮМЕ

Извършен е одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за периода от 01.01.2018 г. до 31.12.2018 г. в Националния осигурителен институт (НОИ).

Одитиран обект е отчета за изпълнението на бюджета на ДОО и състоянието на системите за финансово управление и контрол в изследваните процеси, съгласно обхвата на одита¹, които са оценени спрямо изискванията на правната рамка.

При одита е установено:

Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета в Сметната палата и в Народното събрание.

По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. съответства на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2018 г. В отчета са посочени получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, непредвидени в закона, които са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно.

Осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2018 г. са преизпълнени с 254 773,5 хил. лв. (3,9 на сто), което се дължи на по-висок брой на осигурените лица и на по-високия размер на осигурителния доход, постъпили повече приходи от осигурителни вноски върху средствата за социални разходи, за трудова злополука и професионална болест и други.

Отчетените неданъчни приходи са с 66 287,2 хил. лв. повече от планираните – 55 692,5 хил. лв., което се дължи основно на прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителните дружества във фондовете на ДОО – „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“.

Получените допълнителни трансфери от държавния бюджет (ДБ) за покриване на недостига от средства, са с 5,4 на сто по-малко от планираните – 4 186 309,3 хил. лв.

Получените по бюджета на ДОО трансфери от Министерството на труда и социалната политика (МТСП) по програми за осигуряване на заетост и за фонд „Условия на труд“, както и трансфери за поетите осигурителни вноски и данъци, не са предвидени в ЗБДОО за 2018 г., но са в изпълнение на действащото законодателство.

Общите разходи по бюджета на ДОО са превишени със 120 719,0 хил. лв. (1,1 на сто), което се дължи на по-големите разходи за пенсии и за социални обезщетения и помощи. Отчетените общо разходи за пенсии са с 643,8 хил. лв. (0,01 на сто) повече от планираните средства – 9 455 866,4 хил. лв.

Разходите за пенсии за сметка на ДОО са превишени с 26 939,5 хил. лв. (0,3 на сто) спрямо планираните – 9 146 635,4 хил. лв., което се дължи на изплатените еднократни допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2018 г. Отчетените разходи за пенсии за сметка на ДБ са с 25 415,4 хил. лв. (8,3 на сто) по-малко от планираните – 307 731,0 хил. лв.

При изследваната тенденция на приходите, разходите и трансферите за периода 2016 г. – 2018 г., е установено, че независимо, че темпът на нарастване на приходите от осигурителни вноски остава в пъти по-висок от този на разходите за пенсии, се наблюдава увеличаващ се темп на нарастване на разходите за пенсии², а намаляващ темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски³ по години.

¹ Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.; Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.; Изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.

² с 3,1 на сто през 2017 г. спрямо 2016 г. и с 5,0 на сто през 2018 г. спрямо 2017 г.

³ с 16,8 на сто през 2017 г. спрямо 2016 г. и с 14,5 на сто през 2018 г. спрямо 2017 г.

През 2018 г. се отчита намаляваща тенденцията по отношение на участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи, което е за сметка на държавния бюджет, спрямо предходните две години – 2016 г. и 2017 г.

Разходите за социални помощи и обезщетения са превишени със 123 924,6 хил. лв. (8,3 на сто), в резултат на по-големият брой изплатени парични обезщетения: за временна нетрудоспособност поради общо заболяване; за временна нетрудоспособност поради нетрудови злополуки; за бременност и раждане; за отглеждане на дете до двегодишна възраст; за безработни.

Към 31.12.2018 г. дължимите суми за надвзети пенсии, надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност и надвзети обезщетения за безработица са в по-малки размери спрямо отчетените към 31.12.2017 г., в резултат на предприети ефективни действия от страна на НОИ, в т.ч. на засилена контролна дейност.

Предоставените трансфери по бюджета на ДОО – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ и „Трансфер между бюджет и СЕС“, непредвидени в ЗБДОО за 2018 г., са отчетени законосъобразно.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО е отчетен дефицит в размер на 819,5 хил. лв., като за 2018 г. не е планиран дефицит (излишък) по бюджета на ДОО.

Отчетените дефицити по фондовете „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са финансирани с излишъците по бюджетите на фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ.

През одитирания период в НОИ има утвърдени вътрешни актове за изграждане на системата за финансово управление и контрол (СФУК) в изследваните процеси.

Въведените с вътрешните правила контроли са ефективни и са прилагани последователно през целия одитиран период. Системата за финансовото управление и контрол е осигурила съответствие на изследваните процеси с изискванията на правната рамка.

Част втора ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Настоящият одит е извършен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4, във връзка с чл. 6, ал. 5 и чл. 38, ал. 1 от Закона за Сметната палата, одитна задача № 299 от Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2019 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-01-003 от 22.04.2019 г. на заместник-председателя на Сметната палата - Тошко Тодоров.

2. Информация за одитираната организация

Държавната политика по ДОО се разработва, координира и провежда от министъра на труда и социалната политика. Националният осигурителен институт управлява държавното обществено осигуряване и изпълнява бюджета на ДОО. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ и се внася от управителя му в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнение на държавния бюджет за съответната година.

Разходите на общественото осигуряване се покриват от: осигурителни вноски, които се събират от Националната агенция за приходите (НАП); постъпления от глоби, санкции, наказателни лихви и други неданъчни приходи, като набраните средства не се капитализират; трансфери от държавния бюджет.

Националният осигурителен институт е юридическо лице със седалище гр. София. Първостепенен разпоредител с бюджета на ДОО е управителят на НОИ, а второстепенни разпоредители в териториалните поделения (ТП) на НОИ са техните директори. Контрол върху дейността на НОИ се осъществява от Надзорния съвет на НОИ.

Органи на управление на НОИ са Надзорният съвет, управителят и подуправителят. Надзорният съвет е съставен от представители на държавата и на национално представените работодателски и синдикални организации.

Към 31.12.2018 г. Надзорният съвет се състои от 14 членове⁴, определени в съответствие с изискванията на чл. 35, ал. 1 от КСО.⁵

Националният осигурителен институт се състои от централно управление (ЦУ) и териториални поделения (ТП).

Централно управление на НОИ осъществява дейността си чрез 14 дирекции, 34 отдела и инспекторат. Дейността на ТП на НОИ се осъществява чрез 3 дирекции, 97 отдела и 187 сектора.⁶ През 2018 г. е извършена промяна в структурата на ЦУ, като са създадени две нови дирекции⁷ към общата администрация, която промяна няма отношение към изследваната област „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.“

Към 31.12.2018 г. общият брой на реално заетите служители по основен щат е 3 284, в т.ч. 2 431 по служебно правоотношение и 853 по трудово правоотношение, като незаетите щатни бройки са 183.⁸

През одитирания период управител на НОИ е Ивайло Иванов, а подуправител е Весела Караиванова-Начева. Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор за одитирания период носи Ивайло Иванов, в качеството си на управител на НОИ.⁹

3. Одитиран период

Одитираният период е от 01.01.2018 г. до 31.12.2018 г.

4. Предмет на одита

Предмет на одита е отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ¹⁰, утвърждава се от Надзорния съвет на НОИ и се внася от управителя на НОИ в Народното събрание. Представя се в Сметната палата за изготвяне на доклад със становище, които се внасят в Народното събрание.

⁴ Одитно доказателство № 3

⁵ чл. 35, ал. 1 от КСО „Надзорният съвет се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет, един от които задължително е заместник изпълнителен директор на Националната агенция за приходите.“

⁶ Одитно доказателство № 2

⁷ дирекция „Обществени поръчки и управление на собствеността“ и дирекция „Информационни и комуникационни технологии“, съгласно изменение в Правилника за организацията и дейността на Националния осигурителен институт (изм. и доп., бр. 61 от 24.07.2018 г., в сила от 1.08.2018 г.)

⁸ Съгласно Правилника за организацията и дейността на Националния осигурителен институт (обн., ДВ, бр. 8 от 28.01.2014 г., в сила от 1.01.2014 г.,..., посл. изм., бр. 98 от 27.11.2018 г.) общата численост на персонала на НОИ е 3 467 бр.; Одитни доказателства № 1 и № 16

⁹ Одитно доказателство № 4

¹⁰ Структурните звена, имащи основно отношение към изготвянето на отчета за изпълнението на ДОО, са дирекции „Финансово-счетоводна дейност“, „Анализ, планиране и прогнозиране“, „Пенсии“ и „Осигуряване и краткосрочни плащания“

За одитирания период размерът на отчетените приходи и трансфери в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г. възлиза на 11 186 077,8 хил. лв., а на разходите и трансферите – 11 186 897,3 хил. лв.

5. Цели на одита

5.1. Да се оцени степента на съответствие на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. с изискванията на правната рамка.

5.2. Да се оцени състоянието на системата за финансово управление и контрол в изследваната област.

6. Обхват на одита

Одитната задача обхваща:

6.1. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.

6.2. Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.

6.3. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.

В обхвата на одита не са предвидени ограничения.

7. Критерии за оценка

При одита на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г. са приложени следните критерии за оценка:

7.1. Съответствие на процеса по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. с изискванията на правната рамка.

7.2. Съответствие на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. с изискванията на правната рамка.

7.3. Съответствие на изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. с изискванията на правната рамка.

7.4. Съответствие на системата за финансово управление и контрол с изискванията на правната рамка.

8. Одитни стандарти, приложими при одита

Одитът е изпълнен в съответствие с Международните стандарти на върховните одитни институции (МСВОИ) 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Основни принципи на одита за съответствие и МСВОИ 4000 Стандарт за одит за съответствие.

Част трета

КОНСТАТАЦИИ

I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.

Проектът на отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. е изготвен от НОИ на основата на: подадения от дирекция „Финансово-счетоводна дейност“ към НОИ отчет за касовото изпълнение на бюджета на ДОО по фондове; касовия отчет за приходите от осигурителни вноски, изготвен от НАП; касовия отчет за приходите от централизирано превеждани осигурителни вноски за бюджетните организации, изготвен от Министерството на финансите (МФ) и касовия отчет за приходите от осигурителните вноски на служителите

на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), при спазване на изискванията на вътрешните правила.¹¹

От управителя на НОИ е внесен доклад и отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. в Надзорния съвет на НОИ за утвърждаване, съгласно чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО.¹² Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО е придружен с: отчет на консолидиран бюджет на ДОО за 2018 г. – изпълнение по месеци и тримесечия; статистически отчет и демографски, икономически и натурални показатели за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2018 г.¹³

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г., е утвърден на 23.04.2019 г. от Надзорния съвет на НОИ, в съответствие с изискването на чл. 36, ал. 1, т. 2 от КСО.¹⁴

Утвърденият отчет е внесен в Сметната палата на 30.04.2019 г. при спазване на седемдневния срок по чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата.¹⁵

В съответствие с изискванията¹⁶ на КСО, годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание за приемане.¹⁷

Процедурите по изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. от Националния осигурителен институт са в съответствие с нормативните изисквания.

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“, както и бюджета на НОИ.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в ЗБДОО за 2018 г. В Раздел „Приходи и трансфери - всичко“ са включени получените приходи, отчетени по показателите, предвидени в ЗБДОО за 2018 г. и получените трансфери. В Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ са включени извършените разходи, отчетени по показатели и предоставените от бюджета на ДОО трансфери за други бюджети. Отчетено е и финансирането на бюджета по съответните показатели, както и дефицита/излишъка по съответните фондове.

Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.¹⁸

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2018 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове¹⁹, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

¹¹ Одитни доказателства №№ 5, 6 и 11

¹² Одитно доказателство № 9

¹³ Одитно доказателство № 8

¹⁴ Одитно доказателство № 8

¹⁵ Одитно доказателство № 8

¹⁶ чл. 31, ал. 1 от КСО

¹⁷ Одитно доказателство № 9

¹⁸ чл.чл. 20 – 26б от КСО; Одитни доказателства № 8 и № 10

¹⁹ Одитни доказателства № 8 и № 10

2.1.1. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ са отчетени средства съгласно сключени договори по програми за насърчаване на заетостта между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ²⁰, които са в съответствие с параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2018 г.²¹

2.1.2. По показателя „Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“ са отчетени средства, предоставени въз основа на сключен договор²² между НОИ и фонд „Условия на труд“, които са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г.

2.1.3. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ са отчетени средства за данъци върху доходите на физическите лица²³ и са във връзка със схемата на централизирано разплащане на осигурителните вноски и данъци по чл. 159 от Закона за публичните финанси (ЗПФ).²⁴

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“

2.2.1. По показателя „Програми за временна заетост“ са отчетени като разход средства, които са в изпълнение на сключени договори²⁵ между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г.

2.2.2. По показателя „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“ изразходваните средства са за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 4, т. 4 от Закона за ветераните от войните (за отдых и лечение) и по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация), и са отчетени в съответствие с разпоредбата на параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г.²⁶

2.2.3. По показателя „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ са отчетени в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г., предоставени средства по сключени договори с бюджетна организация за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2018 г.²⁷

2.2.4. По показателя „Трансфер между бюджет и СЕС“ са посочени средства, представляващи разходи по изпълнението на европейски проект и споразумение.^{28,29}

3. Спазена е разпоредбата на параграф 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. съответства на структурата и показателите на ЗБДОО за 2018 г.

²⁰ чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

²¹ Одитно доказателство № 12

²² чл. 4б, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд, с предмет на договора реализиране на обучение в областта на здравословните и безопасни условия на труд

²³ попадат в обхвата на § 25, ал. 4 от ЗДБРБ за 2013 г., съгласно т. 14 от указание на Дирекция „Държавно съкровище“ на МФ - ДДС № 16/27.12.2012 г.

²⁴ Одитно доказателство № 12

²⁵ Одитни доказателства № 12 и № 19

²⁶ Одитно доказателство № 12

²⁷ Одитни доказателства № 12 и № 15

²⁸ Споразумение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по механизъм за свързване на Европа (МСЕ) сектор Телекомуникации с номер на споразумението: INEA/CEF/ICTA/A2016/1171568. Координатор на същото е НАП, а другите бенефициери са НОИ, АСП, НЗОК.; Проект S.A.F.E. „Социални агенции за бъдещето на Европа“ с номер на споразумението: VP/2013/007 с водеща институция Италиански социалноосигурителен институт INPS и консорциум от 13 национални организации за социално осигуряване от 11 държави, като НОИ е една от тях.

²⁹ Одитно доказателство № 12

Отчетените непредвидени в Закона за бюджета на ДОО за 2018 г. получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, са в изпълнение на действащото законодателство.

III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.

1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2018 г. са отчетени **общо приходи и трансфери** в размер на 11 186 077,8 хил. лв., които са 101,1 на сто спрямо планираните в Закона за бюджета на ДОО за 2018 г. – 11 067 344,2 хил. лв.³⁰

Съгласно ЗБДОО за 2018 г. **приходите по бюджета на ДОО** включват „Осигурителни приходи“, „Неданъчни приходи“ и „Внесени данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите“.

В осигурителните приходи се включват приходите от осигурителни вноски.

Неданъчните приходи включват: „Приходи и доходи от собственост“, „Глоби, санкции и наказателни лихви“ и „Други приходи“.

Приходите по показателя „Внесен ДДС и други данъци върху продажбите“ се формират от начисления ДДС върху приходите и доходите от собственост.

Планираните приходи със ЗБДОО за 2018 г. и тяхното изпълнение, отразено в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г., е както следва:

(хил. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБДОО за 2018 г.	Отчет	Изпълнение спрямо ЗБДОО за 2018 г. (к.3 – к.2)	Изпълнение в % (к.3/к.2)
1	2	3	4	5
1. Осигурителни приходи	6 517 626,3	6 772 399,8	254 773,5	103,9
1.1. Осигурителни вноски	6 517 626,3	6 772 399,8	254 773,5	103,9
2. Неданъчни приходи	55 692,5	121 979,7	66 287,2	219,0
2.1. Приходи и доходи от собственост	6 840,0	6 115,8	-724,2	89,4
2.2. Глоби, санкции и наказателни лихви	22 600,0	22 771,8	171,8	100,8
2.3. Други приходи	26 252,5	93 092,1	66 839,6	354,6
3. Внесени ДДС и други данъци върху продажбите	-1 065,0	-1 026,3	-38,7	96,4
Общо приходи без получените трансфери - т. 1, т. 2 и т. 3	6 572 253,8	6 893 353,2	321 099,4	104,9
4. Получени трансфери от централния бюджет за държавното обществено осигуряване	308 781,1	329 596,5	20 815,4	106,7
5. Получени допълнителни	4 186 309,3	3 958 469,2	-227 840,1	94,6

³⁰ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 17

трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства				
6. Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост	0	399,2	399,2	
7. Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“	0	19,3	19,3	
8. Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци	0	4 240,4	4 240,4	
Общо получени трансфери - т. 4, т. 5, т. 6, т. 7 и т. 8	4 495 090,4	4 292 724,6	-202 365,8	95,5
Общо приходи, в т.ч. и получени трансфери от ЦБ/ДБ	11 067 344,2	11 186 077, 8	118 733,6	101,1

Общо събраните приходи (без получените трансфери) са в размер на 6 893 353,2 хил. лв., при планирани за 2018 г. – 6 572 253,8 хил. лв., или изпълнение 104,9 на сто.

1.1. Отчетените **осигурителни приходи** са в размер на 6 772 399,8 хил. лв., които са от осигурителни вноски и представляват 98,3 на сто от общия размер на приходите³¹.

Планираните със ЗБДОО за 2018 г. осигурителни приходи са в размер на 6 517 626,3 хил. лв., или изпълнение от 103,9 на сто, което се дължи на по-висок брой на осигурените лица, по-голям размер на осигурителния доход, повече приходи от осигурителни вноски върху средствата за социални разходи, за трудова злополука и професионална болест и други.³²

Изпълнението на приходите от осигурителни вноски за 2018 г. спрямо 2017 г.³³ е 114,5 на сто, като увеличението с 858 392,5 хил. лв. се дължи на горепосочените причини.³⁴

Приходите от осигурителни вноски се формират от вноски от работодатели, лични вноски от работници и служители, вноски от самоосигуряващи се лица, главници по ревизионни актове и приходи от професионални пенсионни фондове.

От отчетените приходи от осигурителни вноски в общ размер на 6 772 399,8 хил. лв. с най-голям относителен дял са „Вноски за работници и служители от работодатели” – 4 168 118,8 хил. лв., или 61,6 на сто, следвани от „Вноски от работници и служители” (лични вноски)“ – 2 281 106,8 хил. лв. или 33,7 на сто и „Вноски от самонаети лица” (самоосигуряващи се лица)“ – 297 539,6 хил. лв. или 4,4 на сто.³⁵

1.2. Отчетените **неданъчни приходи** са в размер на 121 979,7 хил. лв., от които: приходи и доходи от собственост – 6 115,8 хил. лв.; глоби, санкции и наказателни лихви – 22 771,8 хил. лв. и други приходи – 93 092,1 хил. лв.

В ЗБДОО за 2018 г. са планирани неданъчни приходи в размер на 55 692,5 хил. лв., в т.ч.: приходи и доходи от собственост – 6 840,0 хил. лв.; глоби, санкции и наказателни лихви – 22 600,0 хил. лв. и други приходи – 26 252,5 хил. лв.

³¹ 6 893 353,2 хил. лв.

³² Одитни доказателства №№ 17, 22 и 24

³³ 5 914 007,3 хил. лв.

³⁴ Съгласно данни от Отчет за изпълнението на ЗБДОО за 2017 г. и Отчет за изпълнението на ЗБДОО за 2018 г.

³⁵ Одитно доказателство № 17

Отчетеното изпълнение в размер на 121 979,7 хил. лв. е 219,0 на сто от планираното и се дължи на преизпълнението на други приходи и на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви.³⁶ Преизпълнението на другите приходи се дължи на прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионно-осигурителните дружества в ЦУ на НОИ.³⁷

1.3. Отчетените приходи от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите са в размер на (-) 1 026,3 хил. лв. при планирани (-) 1 065,0 хил. лв., или изпълнение 96,4 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.³⁸

Приходите са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно по показателите на консолидирания бюджет на ДОО за 2018 г.

1.4. Съгласно ЗБДОО за 2018 г. е предвидено държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи чрез **трансфери** в размер на 4 495 090,4 хил. лв.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са отчетени получени трансфери в общ размер на **4 292 724,6** хил. лв., в т.ч.: 329 596,5 хил. лв. от ЦБ за ДОО; 3 958 469,2 хил. лв. получени допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства; 399,2 хил. лв. трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост; 19,3 хил. лв. трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“ и 4 240,4 хил. лв. трансфери за поети осигурителни вноски и данъци.³⁹

Общо отчетените трансфери са със 202 365,8 хил. лв. по-малко от планираните в ЗБДОО за 2018 г.

1.4.1. По показателя „Получени трансфери от централния бюджет за държавното обществено осигуряване“ са отчетени 329 596,5 хил. лв., които са 106,7 от планирания размер в ЗБДОО за 2018 г.

1.4.2. По показателя „Получени допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства“ при планирани 4 186 309,3 хил. лв. са отчетени 3 958 469,2 хил. лв., или 94,6 на сто от предвидените в ЗБДОО за 2018 г.⁴⁰

Получените допълнителни трансфери включват:

- а) субсидия за покриване на недостига от средства – 3 857 722,7 хил. лв.;
- б) средства за покриване на извършените разходи за отпих и лечение на ветераните от войните⁴¹, както и за профилактика и рехабилитация на военноинвалиди и военнопострадали⁴² - 22,5 хил. лв.;
- в) допълнителен трансфер в размер на 49 100,0 хил. лв., съгласно Постановление на Министерски съвет (ПМС) № 43/28.03.2018 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за април 2018 г.;

³⁶ Одитни доказателства № 8 и № 16

³⁷ Съгласно чл. 46, ал. 1 от КСО, в сила от 15.08.2015 г., осигурените в универсален пенсионен фонд лица имат право да изберат да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“. В сила от 01.01.2016 г., на основание чл. 4в, ал. 1 от КСО, осигурените в професионален пенсионен фонд лица имат право еднократно да променят осигуряването си от професионален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, с увеличена осигурителна вноска. Одитни доказателства № 17 и № 24

³⁸ Одитни доказателства № 16 и № 17

³⁹ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

⁴⁰ Одитни доказателства №№ 8, 12, 13, 16 и 19

⁴¹ чл. 4, т. 4 от Закона за ветераните от войните

⁴² чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите

г) допълнителен трансфер в размер на 51 624,0 хил. лв., съгласно ПМС 246/15.11.2018 г., за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за декември 2018 г.

1.4.3. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ отчетените трансфери в размер на 399,2 хил. лв. са в изпълнение на договори между НОИ и АЗ за изплащане на възнаграждения на лица, наети по програми за осигуряване на заетост, сключени на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от ЗНЗ.⁴³

1.4.4. По показателя „Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“ са отчетени 19,3 хил. лв. Средствата са предоставени въз основа на сключен договор⁴⁴ между НОИ и фонд „Условия на труд“ за реализиране на обучение в областта на здравословните и безопасни условия на труд.⁴⁵

1.4.5. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ са отчетени 4 240,4 хил. лв. в изпълнение на централизираното разплащане на осигурителни вноски и данъци, съгласно чл. 161, във връзка с чл. 159 от ЗПФ.⁴⁶

Получените трансфери по бюджета на ДОО за 2018 г., включително непредвидените със Закона за бюджета на ДОО за 2018 г., са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно.

2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2018 г. по Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ при планирани 11 067 344,2 хил. лв. са отчетени 11 186 897,3 хил. лв., които са 101,1 на сто спрямо приетите със закона и с 5,9 на сто повече спрямо 2017 г.⁴⁷

2.1. Разходите, предвидени в ЗБДОО за 2018 г. са в размер на 11 059 944,2 хил. лв., а отчетените⁴⁸ - 11 178 879,0 хил. лв., или 101,1 на сто спрямо уточнения план⁴⁹. Установеният преразход от 120 719,0 хил. лв. се дължи основно на по-големите разходи за социални обезщетения и помощи.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 84,6 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 14,4 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,99 на сто.

Извършените разходи, съгласно приетите показатели по бюджета на ДОО и уточнения план⁵⁰ за 2018 г., са както следва:

⁴³ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

⁴⁴ на основание чл. 46, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд

⁴⁵ Одитни доказателства № 12 и № 19

⁴⁶ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

⁴⁷ отчетени разходи и трансфери в размер на 10 566 251,3 хил. лв. през 2017 г.

⁴⁸ Одитни доказателства №№ 8, 16 и 20

⁴⁹ 11 058 160,0 хил. лв.

⁵⁰ Уточненият план представя извършените корекции по бюджета на ДОО за 2018 г., в резултат от утвърдените промени по отделните разходни параграфи и подпараграфи, вследствие от взети решения на Надзорния съвет на НОИ, на основание чл. 114, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

(ХИЛ. ЛВ.)

Показатели	ЗБДОО за 2018 г.	Уточнен план ⁵¹	Отчет	% изпълнение	Икономия/ преразход	
					разлика	%
к.1	к.2	к.3	к.4	к.5 (к.4/к.3)	к.6 (к.4-к.3)	к.7
1. Разходи-общо	11 059 944,2	11 058 160,0	11 178 879,0	101,1	120 719,0	1,1
1.1. Пенсии	9 455 866,4	9 455 866,4	9 456 510,2	100,01	643,8	0,01
1.1.1. Пенсии за сметка на ДОО	9 146 635,4	9 146 635,4	9 173 574,9	100,3	26 939,5	0,3
1.1.2. Пенсии за сметка на държавния бюджет	307 731,0	307 731,0	282 315,6	91,7	-25 415,4	-8,3
1.1.3. Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ	1 500,0	1 500,0	619,7	41,3	-880,3	-58,7
1.2. Социални помощи и обезщетения	1 490 000,0	1 488 215,8	1 612 140,4	108,3	123 924,6	8,3
1.3. Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта	113 943,7	113 943,7	110 138,3	96,7	-3 805,4	-3,3
1.3.1. Разходи за персонал	62 688,8	62 688,8	62 045,9	99,0	-642,9	-1,0
1.3.2. Издръжка	44 490,0	43 890,0	41 246,1	94,0	-2 643,9	-6,0
1.3.3. Платени данъци, такси и административни санкции	550,0	550,0	449,6	81,7	-100,4	-18,3
1.3.4. Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности	127,4	127,4	103,6	81,3	-23,8	-18,7
1.3.5. Капиталови разходи	6 087,5	6 687,5	5 871,2	87,8	-816,3	-12,2
1.3.6. Програми за временна заетост	-	-	399,4		399,4	
1.3.7. Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта	-	-	22,5		22,5	
1.4. Отбрана и сигурност	134,1	134,1	90,1	67,2	-44	-32,8

⁵¹ Одитно доказателство № 15

2.1.1. По показателя разходи за „Пенсии“⁵² в ЗБДОО за 2018 г. са предвидени средства в размер на 9 455 866,4 хил. лв. Отчетените разходи са в размер на 9 456 510,2 хил. лв., или 100,01 на сто спрямо планираните. Реализиран е преразход в размер на 643,8 хил. лв., което е 0,01 на сто спрямо предвиденото в закона. Разходите за пенсии са нараснали с 5,0 на сто спрямо 2017 г.⁵³

За 2018 г. разходите за пенсии са 8,8 на сто от БВП⁵⁴ През 2018 г. броят на пенсиониралите се лица е 95 534, а броят на възобновените и възстановените пенсионери е 31 406. Броят на пенсионерите, чиито пенсии са прекратени и спрени през 2018 г., е 138 130. Поради това, към 31.12.2018 г., броят на пенсионерите, ефективно получаващи пенсии, е 2 158 047, които са с 11 190 по-малко спрямо броя на същите пенсионери към 31.12.2017 г.⁵⁵ Към 31.12.2018 г. броят на пенсиите е 2 512 340, от които лични пенсии – 2 394 106 и наследствени пенсии – 118 234. Спрямо 2017 г.⁵⁶ общият брой на пенсиите е намалял с 45 389, което е в резултат на провежданата пенсионна реформа.⁵⁷

От отчетените разходи за „Пенсии“ с най-голям относителен дял са: „Пенсиите за сметка на ДОО“ – в размер на 9 173 574,9 хил. лв. (97,0 на сто от общия размер на разходите за пенсии), следвани от „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ – 2,99 на сто и „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“ – 0,01 на сто.

Установено е превишение на разходите за „Пенсии за сметка на ДОО“ в размер на 26 939,5 хил. лв. или 0,3 на сто от планираните. Причина за увеличението са включените разходи за изплатените еднократно допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2018 г. – утвърдени общо в размер на 100 724,0 хил. лв.⁵⁸ Без изплатените еднократни допълнителни суми, разходите за пенсии от ДОО са 9 073 251,3 хил. лв. или със 73 384,1 хил. лв. (0,80 на сто) по-малко от планираните.⁵⁹

Постигната е икономия на разходите за „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ в размер на 25 415,4 хил. лв., което е 8,3 на сто от планираните. Към разходите за сметка на държавния бюджет се отчитат разходите за: пенсии за военна и гражданска инвалидност, социални пенсии за старост, социални пенсии за инвалидност, персонални пенсии, пенсии за особени заслуги и пенсии, отпуснати по отменени закони; добавки към пенсиите на участниците и пострадалите във войните, както и добавки по чл. 9 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресираните лица. Пенсиите за сметка на ДБ са отпуснати на основание на действащи нормативни актове.⁶⁰

По показателя „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“⁶¹ е установена икономия в размер на 880,3 хил. лв., или 58,7 на сто от планираните. По-ниския отчетен разход спрямо планирания се дължи на по-малкия брой лица, избрали да прехвърлят пенсионните си права към пенсионната схема на ЕС спрямо планирания.⁶²

⁵² Одитно доказателство № 20

⁵³ разходи за пенсии за 2017 г. – 9 008 228,1 хил. лв.

⁵⁴ БВП за 2018 г. е 107 925 млн. лв.

⁵⁵ Броят на пенсионерите към 31.12.2017 г. е 2 169 237

⁵⁶ Броят на пенсиите към 31.12.2017 г. е 2 557 729

⁵⁷ Одитно доказателство № 20

⁵⁸ Съгласно ПМС № 43/28.03.2018 г. и ПМС № 246/15.11.2018 г. Реално изплатените суми са на обща стойност 100 323,6 хил. лв.

⁵⁹ Одитни доказателства №№ 8, 13 и 20

⁶⁰ Одитно доказателство № 20

⁶¹ в изпълнение на Наредбата за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на ЕС, на ЕЦБ и на ЕИБ, приета с ПМС № 262/22.10.2012 г.

⁶² Одитно доказателство № 20

Дължимите **надвзети пенсии** към 31.12.2018 г. са в размер на 6 801,3 хил. лв.⁶³ Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект, причините за наличието им са следните: отпуснати и изплатени пенсии въз основа на представени от лицата документи за осигурителен стаж и осигурителен доход с невярно съдържание; деклариране на невярна информация от пенсионера или неговите наследници; неуведомяване от страна на пенсионерите и техните наследници за настъпване на всяко обстоятелство, което води до спиране, прекратяване или изменение на пенсията, преизчисляване на пенсии, отпуснати по разпоредби на международни договори, по които Република България е страна и други.

За намаляване размера на дължимите надвзети пенсии от НОИ са предприети действия за осъществяване на предварителен, текущ и последващ контрол на представените документи във връзка с отпускане и изплащане на пенсиите, както и за подобряване на събираемостта на задълженията.⁶⁴ В резултат, е установено, че размерът на надвзетите пенсии към 31.12.2018 г. е намален с 293,7 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2017 г.⁶⁵

2.1.2. По разходния показател „**Социални помощи и обезщетения**“ в ЗБДОО за 2018 г. са предвидени средства в размер на 1 490 000,0 хил. лв. С решение на Надзорния съвет на НОИ са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което уточненият план за разходите по показателя е 1 488 215,8 лв.⁶⁶ По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 1 612 140,4 хил. лв. (108,3 на сто спрямо уточнения план) или преразход по показателя в размер на 123 924,6 хил. лв. (8,3 на сто). Причини за превишението са по-големият брой изплатени парични обезщетения: за временна нетрудоспособност поради общо заболяване; за временна нетрудоспособност поради нетрудови злополуки; за бременност и раждане; за отглеждане на дете до двегодишна възраст; за безработни.⁶⁷

Дължимите **надвзети обезщетения за временна неработоспособност** към 31.12.2018 г. са в размер на 7 570,9 хил. лв., а надвзетите **обезщетения за безработица** в размер на 1 581,3 хил. лв.⁶⁸

Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект, причините за наличието им са следните: неизпълнение на задълженията на лицата за деклариране в законовия срок на обстоятелствата, които водят до спиране и прекратяване изплащането на паричните обезщетения за временна неработоспособност/безработица; неподадени или некоректно подадени данни от осигурителя в Регистъра на осигурените лица, въз основа на които се определя правото и се изчислява размера на обезщетенията; надвзети добросъвестно получени от лицата обезщетения и други.

Предприетите действия от НОИ за намаляване размерите на дължимите надвзети обезщетения за временна неработоспособност и за безработица са насочени към подобряване на контролните дейности, в т.ч. предварителен, текущ и последващ контрол, относно недопускане и предотвратяване на незаконосъобразното изплащане на обезщетения, както и на увеличаване на събираемостта на вече изплатените такива.⁶⁹ В резултат, е установено, че размерът на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност към 31.12.2018 г. е намален със 104,7 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2017 г.⁷⁰, а размерът на

⁶³ Одитно доказателство № 25

⁶⁴ Одитно доказателство № 24

⁶⁵ Към 31.12.2017 г. – 7 095,0 хил. лв.; Одитно доказателство № 25

⁶⁶ Одитно доказателство № 15

⁶⁷ Одитни доказателства №№ 20, 24 и 26

⁶⁸ Одитни доказателства № 24 и № 25

⁶⁹ Одитно доказателство № 24

⁷⁰ Към 31.12.2017 г. – 7 675,6 хил. лв.

надвзетите парични обезщетения за безработица към 31.12.2018 г. е намален със 100,8 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2017 г.⁷¹

2.1.3. По разходния показател **„Програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост“** в ЗБДОО за 2018 г. са планирани средства в размер на 113 943,7 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 110 138,3 хил. лв., като е постигната икономия в размер на 3 805,4 хил. лв. или 3,3 на сто от планираните.⁷²

Отчетеният показател включва:

а) „Разходи за персонал“ - отчетени са 62 045,9 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2018 г. в размер на 62 688,8 хил. лв. С решение на Надзорния съвет на НОИ са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, но въпреки това, уточненият размер на разходите по показателя не е променен⁷³. Установена е икономия от 642,9 хил. лв. или 1,0 на сто от планираните. Реализираната икономия е в резултат на ползвани от служителите отпуски за временна неработоспособност и за отглеждане на дете.

б) „Издръжка“ – отчетени са 41 246,1 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2018 г. в размер на 44 490,0 хил. лв. В резултат на извършените законосъобразни промени по бюджета на ДОО, уточненият размер на разходите по показателя става 43 890,0 хил. лв. Установена е икономия в размер на 2 643,9 хил. лв. или 6,0 на сто от уточнения план. Реализирането на икономия е в резултат от намалените разходи за външни услуги, за материали, за постелен инвентар и облекло.

в) „Платени данъци, такси и административни санкции“ – отчетени са 449,6 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2018 г. в размер на 550,0 хил. лв. Установена е икономия в размер на 100,4 хил. лв. или 18,3 на сто от планираните.

г) „Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности“ – отчетени са 103,6 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2018 г. в размер на 127,4 хил. лв. Установена е икономия в размер на 23,8 хил. лв. или 18,7 на сто от планираните.

д) „Капиталови разходи“ – отчетени са 5 871,2 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2018 г. в размер на 6 087,5 хил. лв. В резултат на извършените законосъобразни промени по бюджета на ДОО, уточненият размер на разходите по показателя става 6 687,5 хил. лв. Установена е икономия в размер на 816,3 хил. лв. или 12,2 на сто от уточнения план.

е) Отчетени са два подпоказателя – „Програми за временна заетост“ – в размер на 399,4 хил. лв. и „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“ – в размер на 22,5 хил. лв., които не са планирани със ЗБДОО за 2018 г., но са в съответствие с действащи нормативни актове.

2.1.4. По показателя **„Отбрана и сигурност“** в ЗБДОО за 2018 г. са планирани средства в размер на 134,1 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 90,1 хил. лв., като е постигната икономия в размер на 44,0 хил. лв. или 32,8 на сто от планираните, в резултат от оптимизиране на разходите.⁷⁴

⁷¹ Към 31.12.2017 г. – 1 682,1 хил. лв.; Одитно доказателство № 25

⁷² Одитни доказателства №№ 12, 15 и 24

⁷³ Разходи за персонал са отчетени в Отчета за изпълнението на бюджета (ОКИБ) в § 01-00, 02-00 и 05-00. От § 05-00 са прехвърлени в § 02-00 - 70 000 лв., т.е. извършена е вътрешнокомпенсирана промяна и размерът на разходите по показателя не е променен.

⁷⁴ Одитно доказателство № 24

Към 31.12.2018 г. общият размер на дължимите суми за надвзети пенсии⁷⁵, парични обезщетения за временна неработоспособност⁷⁶ и обезщетения за безработица⁷⁷ възлиза на 15 953,5 хил. лв., и е намален с 499,2 хил. лв. спрямо същия период на 2017 г.⁷⁸, което се дължи на предприетите ефективни действия от страна на ръководството на НОИ, в т. ч. на засилената контролна дейност.

Извършените разходи за държавното обществено осигуряване през 2018 г. са в съответствие с действащото законодателство и са отразени правилно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.

2.2. Предоставените трансфери⁷⁹ от бюджета на ДОО към други бюджети са 8 018,3 хил. лв., които са 108,4 на сто спрямо предвидените в ЗБДОО за 2018 г.⁸⁰ – 7 400 хил. лв.

Установеният преразход се дължи на предоставените трансфери, които не са планирани в ЗБДОО за 2018 г. – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ - 1 784,2 хил. лв. и „Трансфер между бюджет и СЕС“ – в размер на (-) 57,0 хил. лв.

Предоставените трансфери са както следва:

2.2.1. На МТСП за Агенцията за социално подпомагане (АСП) – 3 146,3 хил. лв. 3 150,0 хил. лв. (99,9 на сто), които са предоставени в съответствие с разпоредбите на КСО за помощно-технически средства, свързани с увреждане.⁸¹

От АСП е потвърдено усвояването на предоставените от бюджета на НОИ трансфери.⁸²

2.2.2. На МТСП за фонд „Условия на труд“ – 2 988,1 хил. лв. (74,7 на сто от предвидените средства), от които:

а) за мероприятия за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести по чл. 24, т. 3 от КСО - 2 397,5 хил. лв.;

б) за диагностика на професионалните болести по чл. 24, т. 4 от КСО – 590,6 хил. лв.

Трансферите, предоставени на фонд „Условия на труд“, са усвоени в отчетения размер.⁸³

2.2.3. Отчетен е „Трансфер на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, съгласно чл. 92, ал. 4 НПОС“ в размер на 42,7 хил. лв., или 17,1 на сто от предвидените средства в ЗБДОО за 2018 г. – 250,0 хил. лв. Отчетените средства са за извършване на независим одит за съответствие на действително направените нетни разходи от извършване на обществена услуга по изплащане на пенсиите от „Български пощи“ ЕАД, съгласно чл. 92, ал. 4 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж. Средствата са усвоени в отчетения размер.⁸⁴

⁷⁵ 6 801,3 хил. лв.

⁷⁶ 7 570,9 хил. лв.

⁷⁷ 1 581,3 хил. лв.

⁷⁸ Общият размер е 16 452,7 хил. лв.

⁷⁹ Одитно доказателство № 21

⁸⁰ С решение на Надзорния съвет на НОИ, отразено в Протокол № 15 от 18.12.2018 г., са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което уточненият размер на „Предоставени трансфери“, отчетен в т. 2 на раздел „Разходи и трансфери – всичко“ към Отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г., е 9 184,2 хил. лв., съответстващ на размера на отразените по § 61-02 от ОКИБ „Трансфери между бюджети – предоставени трансфери“

⁸¹ чл. 11, ал. 1, т. 2, б. „в“, чл. 12, ал. 1, т. 4 и чл. 13, ал. 1, т. 3 от КСО

⁸² Одитни доказателства № 7 и № 21

⁸³ Одитни доказателства № 14 и № 21

⁸⁴ Одитни доказателства № 18 и № 21

2.2.4. Отчетен е „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ в размер на 1 784,2 хил. лв., представляващ предоставени средства по сключени договори за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2018 г. с бюджетна организация – Военномедицинска академия. Трансферът е отчетен законосъобразно.⁸⁵

2.2.5. Отчетен е „Трансфер между бюджет и СЕС“ в размер на (-) 57,0 хил. лв., представляващи предоставени средства по изпълнението на европейски проект и споразумение.^{86,87}

Предоставените трансфери от бюджета на ДОО към други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.

3. Тенденция на приходите, разходите и трансферите, съгласно отчетите за изпълнението на ЗБДОО за периода 2016 г. – 2018 г.⁸⁸

Отчетените приходи през 2016 г. по показателя „Осигурителни приходи“ са в размер за 2016 г. – 5 064 900,7 хил. лв., за 2017 г. – 5 914 007,3 хил. лв. и за 2018 г. – 6 772 399,8 хил. лв.

Отчита се нарастваща тенденция в абсолютна стойност на размера на осигурителните приходи за периода 2016 г. – 2018 г., което се дължи на постъпилите повече приходи от осигурителни вноски спрямо ЗБДОО.

Приходите от **осигурителни вноски** през 2016 г. – **5 064 900,7 хил. лв.**, през 2017 г. – **5 914 007,3 хил. лв.** и през 2018 г. – **6 772 399,8 хил. лв.** Нарастващата тенденция за периода се дължи на увеличени брой на осигурените лица и по-високия среден осигурителен доход.

„Неданъчните приходи“ през 2016 г. – 174 227,0 хил. лв., през 2017 г. – 110 087,2 хил. лв. и през 2018 г. – 121 979,7 хил. лв. Плаващата тенденция за периода се дължи на намаляващия през годините размер на средствата от приходи и доходи от собственост, поради ползваните по-малко услуги и продукти, предоставяни от НОИ, на променливия размер през годините на приходите от наказателни лихви по просрочени осигурителни вноски, планирани и събирани от НАП, както и на плаващата тенденция по отношение подпоказателя „Други приходи“, в който се отчитат средства от акумулирани осигурителни вноски от универсални и професионални пенсионни фондове.

Получените **трансфери** от централния бюджет⁸⁹ са в общ размер на 4 953 632,1 хил. лв. за 2016 г., 4 557 449,3 хил. лв. за 2017 г. и 4 292 306,1 хил. лв. за 2018 г. *Намаляваща е тенденцията по отношение на участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи през 2018 г. спрямо предходните две години от изследвания период.*

Разходите по показателя „Пенсии“ през 2016 г. - **8 736 973,4 хил. лв.**, през 2017 г. – **9 008 228,1 хил. лв.** и през 2018 г. - **9 456 510,2 хил. лв.** Нарастващата тенденция през

⁸⁵ на основание чл. 36, ал. 1, т. 12 от КСО, чл. 25, ал. 2 от Наредба № 1 от 13.02.2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация и в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г.; Одитни доказателства № 12 и № 21

⁸⁶ Споразумение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по механизъм за свързване на Европа (MCE) сектор Телекомуникации с номер на споразумението: INEA/CEF/ICTA/A2016/1171568. Координатор на същото е НАП, а другите бенефициери са НОИ, АСП, НЗОК.; Проект S.A.F.E. „Социални агенции за бъдещето на Европа“ с номер на споразумението: VP/2013/007 с водеща институция Италиански социалноосигурителен институт INPS и консорциум от 13 национални организации за социално осигуряване от 11 държави, като НОИ е една от тях.

⁸⁷ Одитни доказателства № 12 и № 21

⁸⁸ Одитни доказателства № 23 и № 8

⁸⁹ Получени трансфери от централния бюджет за ДОО и получен допълнителен трансфер от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства, както и трансфер за поети осигурителни вноски и данъци

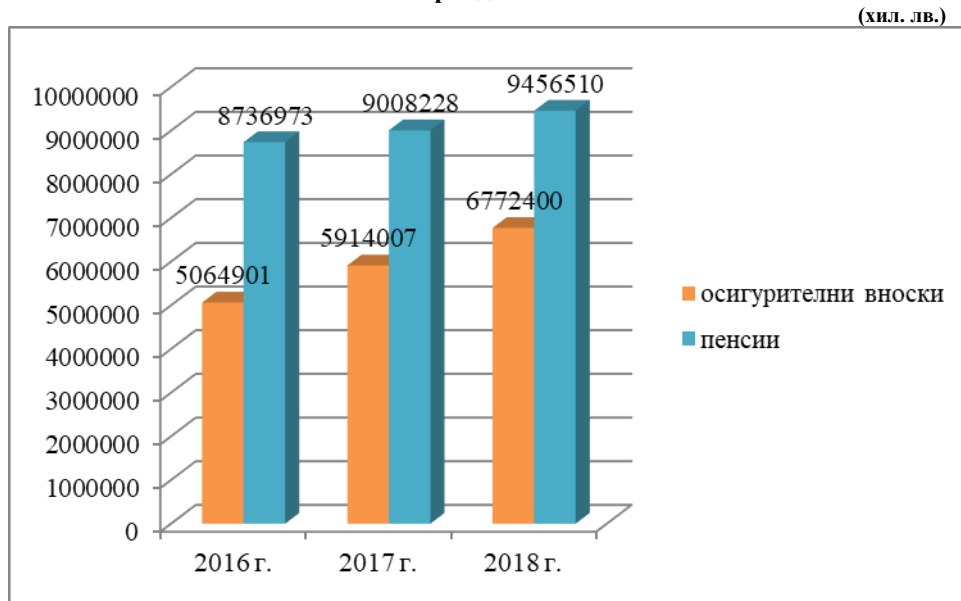
периода се дължи на осъвременяването на пенсиите и еднократно изплатените допълнителни суми към тях през годините, независимо, че броят на пенсиите намалява в резултат от пенсионната реформа.

По показателя „Социални помощи и обезщетения“ през 2016 г. са отчетени 1 381 315,0 хил. лв., през 2017 г. – 1 473 903,3 хил. лв. и през 2018 г. – 1 612 140,4 хил. лв. Нарастващата тенденция през периода се дължи на увеличаващия се брой на осигурените лица по години⁹⁰, изплатените повече работни дни по някои видове парични обезщетения, както и по-високото среднодневно парично обезщетение.

По показателя „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ са отчетени разходи през 2016 г. - 69 702,0 хил. лв., през 2017 г. – 76 459,4 хил. лв. и през 2018 г. – 110 138,3 хил. лв. Нарастващата тенденция през периода се дължи на нарастване на разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения.

По показателя „Отбрана и сигурност“ са отчетени през 2016 г. - 7,6 хил. лв., през 2017 г. – 7,1 хил. лв. и през 2018 г. – 90,1 хил. лв. Отчита се плаваща тенденция по отношение на отчетените средства по показателя, но сравнени с планираните и през трите години са в доста по-малък размер, което се дължи на икономии на средства, направени по целесъобразност.

Фигура № 1: Графика за темповете на нарастване на разходите за пенсии и на приходите от осигурителни вноски за периода 2016 г. – 2018 г.

Разходите за пенсии⁹¹ през периода 2016 г. - 2018 г., за всяка от годините, са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски⁹². Наблюдава се увеличаващ се темп на нарастване на разходите за пенсии⁹³, а се отчита намаляващ темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски⁹⁴ по години, като независимо от това темпът на нарастване на приходите от осигурителни вноски остава в пъти по-висок от този на разходите за пенсии.

⁹⁰ осигурените лица през 2016 г. – 2 765 138 бр., през 2017 г. - 2 779 820 бр., през 2018 г. – 2 790 182 бр.

⁹¹ с най-голям относителен дял в общия размер на разходите

⁹² с най-голям относителен дял в общия размер на приходите

⁹³ с 3,1 на сто през 2017 г. спрямо 2016 г. и с 5,0 на сто през 2018 г. спрямо 2017 г.

⁹⁴ с 16,8 на сто през 2017 г. спрямо 2016 г. и с 14,5 на сто през 2018 г. спрямо 2017 г.

4. По раздел „Финансиране“

4.1. В Закона за бюджета на ДОО за 2018 г. не са предвидени **суми по разчети за поети осигурителни вноски и данъци**, но законосъобразно са отчетени 6 559,1 хил. лв. в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ.⁹⁵

4.2. Отчетените средства по показателя **„Друго вътрешно финансиране“** в размер на 7 168,2 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2018 г., но са законосъобразни и включват сумите по параграф 88-00 „Събрани средства и извършени плащания за сметка на други бюджети, сметки и фондове“ в размер на (-) 139,1 хил. лв. и параграф 93-00 „Друго финансиране – нето“ в размер на 7 307,3 хил. лв.⁹⁶

4.3. Наличните средства към 31.12.2018 г., в размер на 335,4 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ, отчетени по параграф 95-08 „Наличност в левова равностойност по валутни сметки в края на периода“.⁹⁷

Финансирането по бюджета на ДОО за 2018 г. е в съответствие с действащото законодателство.

5. По раздел „Дефицит/Излишък“

В ЗБДОО за 2018 г. не е планиран дефицит (излишък) по бюджета на ДОО. В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. е отчетен дефицит в размер на 819,5 хил. лв.

Изпълнението на бюджетите на отделните фондове на ДОО през 2018 г. е както следва:

1. По бюджета на **фонд „Пенсии“** е отчетен дефицит в размер на 3 793 865,1 хил. лв., което е с 127 522,1 хил. лв. по-малко от планирания⁹⁸. Това се дължи на: събраните със 144 955,4 хил. лв. повече приходи от осигурителни вноски, постъпилите в повече приходи от универсални и професионални пенсионни фондове в размер на 13 536,4 хил. лв., полученият с 13 714,0 хил. лв. повече трансфер от централния бюджет за държавното обществено осигуряване, повече разходи за пенсии в размер на 44 778,4 хил. лв., по-малко разходи за социални помощи и обезщетения – 127,1 хил. лв. и непланирани, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 32,4 хил. лв.

2. По бюджета на **фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“** при планиран дефицит от 81 610,2 хил. лв. е отчетен 47 965,3 хил. лв. или с 33 644,9 по-малко. По-малкият дефицит се дължи на: постъпилите повече осигурителни приходи с 5 321,1 хил. лв., събраните приходи от универсални и професионални пенсионни фондове в размер на 2 341,7 хил. лв., непланирани, но отчетени получени трансфери от централния бюджет за държавното обществено осигуряване в размер на 7 101,4 хил. лв., по-малко разходи за пенсии в размер на 18 879,5 хил. лв., по-малко разходи за социални помощи и обезщетения в размер на 1,2 хил. лв.

3. По бюджета на **фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност“**, при планиран дефицит от 14,1 хил. лв. е отчетен излишък от 25 396,8 хил. лв. Разликата се дължи на: по-малко разходи за пенсии за сметка на държавния бюджет в размер на 25 415,4 хил. лв., отчетените повече от планираните с 4,1 хил. лв. разходи за социални помощи и обезщетения, и непланирани, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 0,4 хил. лв.

⁹⁵ Одитно доказателство № 12

⁹⁶ Одитни доказателства № 12 и № 16

⁹⁷ Одитно доказателство № 16

⁹⁸ 3 921 387,2 хил. лв.

в публичния сектор, методологията, издадена от Министерството на финансите, и вътрешните актове.

Състоянието на СФУК в изследваните процеси е добро, като през одитирания период са осигурили ефективното изпълнение на дейностите във връзка с изготвянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.

Част четвърта ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г., представени в одитния доклад и събраните одитни доказателства, са налице основания за изразяване на следните заключения:

Дейността в изследваните процеси е в съответствие с действащото законодателство във всички съществени аспекти.

Спазен е нормативно определения ред по съставяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г. в Сметната палата и в Народното събрание.

По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. съответства на ЗБДОО за 2018 г. Посочените в отчета получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, непредвидени в ЗБДОО за 2018 г., са отчетени законосъобразно.

Изпълнението на бюджета по отделните показатели е както следва:

а) Установено е преизпълнение на осигурителните приходи с 3,9 на сто, което се дължи на по-висок брой на осигурените лица, по-голям размер на осигурителния доход, събраните повече приходи от осигурителни вноски. Постъпилите приходи от осигурителни вноски са законосъобразни и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.

б) Преизпълнението на неданъчните приходи с 66 287,2 хил. лв. спрямо планираните – 55 692,5 хил. лв., е в резултат на прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителни дружества във фондовете на ДОО - „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“.

в) Установено е превишение на общите разходи с 1,1 на сто, което се дължи на по-високите разходи за пенсии и социални помощи и обезщетения.

г) В резултат от предприетите ефективни действия от страна на НОИ, към 31.12.2018 г. размерът на надвзетите пенсии е намален с 293,7 хил. лв., размерът на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност е намален със 104,7 хил. лв., размерът на надвзетите парични обезщетения за безработица към 31.12.2018 г. е намален със 100,8 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2017 г.

д) Предоставените трансфери от НОИ на МТСП за АСП, фонд „Условия на труд“ и Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС) са в съответствие с действащото законодателство и са усвоени в отчетения размер.

е) През периода 2016 г. – 2018 г. се запазва тенденцията абсолютният размер на разходите за пенсии да превишава този на приходите от осигурителни вноски, но се наблюдава увеличаващ се темп на нарастване на разходите за пенсии, а намаляващ темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски по години, като независимо от това темпът на нарастване на приходите от осигурителни вноски остава в пъти по-висок от този на разходите за пенсии.

Намаляваща е през 2018 г. тенденцията по отношение на участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи, което е за сметка на държавния бюджет, спрямо предходните две години.

ж) Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете на ДОО - „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с отчетените излишъци по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ. Наличността в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО е равна на остатъка по валутните сметки на НОИ.

Введените с вътрешните правила контроли са ефективни, което предполага предотвратяване на несъответствия в изследваните процеси, и са прилагани последователно през целия одитиран период. Системата за финансово управление и контрол е осигурила съответствие на изследваните процеси с изискванията на правната рамка.

Част пета ПРЕПОРЪКИ

В резултат на извършения одит не се дават препоръки.

Част шеста ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Фактите и обстоятелствата, установени при одита и отразени в доклада са съгласувани с представители на одитираната организация¹⁰⁴. Представителите на НОИ изразяват пълно съгласие и приемат напълно (изцяло) установените факти и обстоятелства.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 26 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание, чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 206 от 18.07.2019 г. на Сметната палата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
(Цветан Цветков)

¹⁰⁴ на 18.06.2019 г.

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600100319**

№	Одитни доказателства	Брой страници
1	Писмо вх. № 1029-40-2558/24.04.2019 г. от ръководителя на одитния екип до подуправителя на НОИ, относно искане на информация и документи и писмо на НОИ изх. № 1029-40-2558#1/13.05.2019 г.	3
2	Справка за видовете и броя на организационните звена в ЦУ и ТП на НОИ през 2018 г., дадена по т. 2 от писмо на НОИ изх. № 1029-40-2558#1/13.05.2019 г.	1
3	Справка за състава на Надзорния съвет на НОИ и извършените промени в него през 2018 г., дадена по т. 4 от писмо на НОИ изх. № 1029-40-2558#1/13.05.2019 г.	2
4	Справка за отговорните длъжностни лица в ЦУ на НОИ за периода 01.01.2018 г. – 31.12.2018 г., дадена по т. 8 от писмо на НОИ изх. № 1029-40-2558#1/13.05.2019 г.	2
5	РД-И-2.29 (1) от 28.05.2019 г. - за тест с двойна цел за съответствие на изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. с действащата правна рамка в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.”	5
6	Заповед № 1016-40-1069/19.10.2017 г. на Управителя на НОИ и Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на ДОО, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите с приложения – 3 бр. работни инструкции	19
7	Писмо, вх. на Сметна палата № 12-20-3/13.05.2019 г. от Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане до заместник-председателя на Сметна палата и платежно нареждане от 28.12.2018 г.	4
8	Писмо изх. на НОИ № 1029-40-2551#3/30.04.2019 г. до Сметната палата относно представяне на отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г. с приложения: Протокол № 4 от заседание на НС на НОИ, проведено на 23.04.2019 г.; Доклад на Управителя на НОИ за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.; Отчет за изпълнение на Закона за бюджета на ДОО за 2018 г.; Отчет на консолидирания бюджет на ДОО за 2018 г. по месеци; Статистически отчет за изпълнение на консолидирания бюджет на ДОО за 2018 г.; Демографски и икономически показатели за 2018 г.; Натурални показатели по пенсиите за 2018 г.; Приложение № 3 към чл. 16, ал. 4 от ЗБДОО за 2018 г.; Приложение № 4 към чл. 17 от ЗБДОО за 2018 г. и Приложение № 5 към чл. 18 от ЗБДОО за 2018 г.	104
9	Докладна записка от Управителя на НОИ за представяне на НС на НОИ на отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. за утвърждаването му; Писмо от Управителя на НОИ до Народно събрание, изх. на НОИ № 1029-40-2685#1/08.05.2019 г.	2

№	Одитни доказателства	Брой страници
10	РД-И-2.29 (2) от 31.05.2019 г. - за тест с двойна цел за установяване съответствието на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на ДОО 2018 г. със ЗБДОО за 2018 г. в областта на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.“	10
11	Справка за ежемесечно представяне на касовите отчети от НАП, НЗОК и МФ за 2018 г.	1
12	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-2551#4/27.05.2019 г. от ръководителя на одитния екип от Сметна палата; Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-2551#8/29.05.2019 г. с приложени документи	80
13	ПМС № 43/28.03.2018 г. и ПМС № 246/15.11.2018 г.	2
14	Писмо, вх. № 04-13-7/07.05.2019 г. от Управителя на Фонд „Условия на труд“ до заместник-председателя на Сметна палата и платежно нареждане от 28.12.2018 г.	3
15	Протокол № 15 от 18.12.2018 г. от проведено заседание на НС на НОИ с приложено Решение за одобряване на корекциите и справка за извършените корекции по бюджета на НОИ за 2018 г.	6
16	Част от отчет за касовото изпълнение на ДОО за 2018 г.	5
17	РД-И-2.29(3) от 06.06.2019 г. - за тест с двойна цел на приходите по бюджета на ДОО, предоставени от НОИ, НАП и НЗОК за област „Изготвяне, утвърждаване и представяне отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.“ с приложени Справка за степента на изпълнение на приходните показатели по отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г. спрямо утвърдените със ЗБДОО за 2018 г.; Справка за приходите на ДОО, събрани от НАП и НОИ към 31.12.2018 г. и Справка за размера на приходите по фондове на ДОО и по видове източници за 2018 г.	11
18	Кореспонденция между НОИ и МТИТС с платежни документи – писмо, изх. на МТИТС № 27-01-79/25.10.2018 г. и писмо, изх. на НОИ № 1029-40-10687#1/20.11.2018 г.	8
19	РД-И-2.21(1) от 10.06.2019 г. - за тестове по същество на получените трансфери по бюджета на ДОО за област „Изготвяне, утвърждаване и представяне отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.“, Справка за получени трансфери между бюджетни сметки към 31.12.2018 г. и отчетеното им изпълнение и Справка за получените трансфери между бюджетни сметки и отчетеното им усвояване към 31.12.2018 г.	60
20	РД-И-2.29(4) от 05.06.2019 г. - за тест с двойна цел върху данните от отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. за извършените разходи в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.“ с приложени Справка за степента на изпълнение на показателите по отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. спрямо утвърдените със Закона за бюджета на ДОО за 2018 г. и Справка за броя на пенсионерите, пенсиите и разходите за пенсии през 2018 г.	13
21	РД-И-2.21(2) от 07.06.2019 г. - за тестове по същество на предоставените трансфери през 2018 г. от бюджета на ДОО в област на изследване	4

№	Одитни доказателства	Брой страници
	„Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.“	
22	Справка по т. 5 от писмо № 1029-40-2558/24.04.2019 г. на Сметна палата във връзка с одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.	4
23	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-2551#6/27.05.2019 г. от ръководителя на одитния екип от Сметна палата за изискване на информация; Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-2551#10/29.05.2019 г.	22
24	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-2551#5/27.05.2019 г. от ръководителя на одитния екип до Управителя на НОИ и Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-2551#9/29.05.2019 г. от Управителя на НОИ до ръководителя на одитния екип с приложени писма от дирекции на НОИ	40
25	Справка за диференцирания остатък на вземанията по фондове към 31.12.2018 г.; Справка за диференцирания остатък на вземанията към 31.12.2018 г.; Справка за диференцирания остатък на вземанията към 31.12.2017 г.	3
26	Справка за отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по КСО за 2018 г. и Справка за отчетените разходи по „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ по отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.	5

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

ПО ОТЧЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2018 г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за 2018 г. Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове през одитирания период:

I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. е изготвен от НОИ при спазване изискванията на вътрешните правила.¹⁰⁵ Внесен е от управителя на НОИ за утвърждаване в Надзорния съвет на НОИ, съгласно разпоредбите на Кодекса за социално осигуряване (КСО).¹⁰⁶

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г., е утвърден от Надзорния съвет на НОИ на 13.04.2019 г.¹⁰⁷ Представен е в Сметната палата на 30.04.2019 г. при спазване на законоустановения седемдневен срок.¹⁰⁸

Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2018 г.¹⁰⁹

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии“, „Пенсии на лицата по чл. 69“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“, „Безработица“ и бюджета на НОИ.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2018 г. Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.¹¹⁰

¹⁰⁵ Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите

¹⁰⁶ чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО

¹⁰⁷ С Протокол № 4 от заседание на Надзорния съвет, проведено на 23.04.2019 г.

¹⁰⁸ съгласно чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата

¹⁰⁹ съгласно чл. 31, ал. 1 от КСО

¹¹⁰ чл.чл. 20 – 266 от КСО

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2018 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

2.1.1. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ са отчетени средства съгласно сключени договори по програми за временна заетост между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ¹¹¹, които са в съответствие с параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2018 г.

2.1.2. По показателя „Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“ са отчетени средства, предоставени въз основа на сключен договор¹¹² между НОИ и фонд „Условия на труд“, които са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г.

2.1.3. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ отчетените средства са за данъци върху доходите на физическите лица, във връзка със схемата на централизирано заплащане на осигурителните вноски и данъци по чл. 159 от Закона за публичните финанси (ЗПФ).

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“

2.2.1. По показателя „Програми за временна заетост“ са отчетени средства, които са в изпълнение на сключени договори между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г.

2.2.2. По показателя „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“ са отчетени средствата за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 4, т. 4 от Закона за ветераните от войните (за отдых и лечение) и по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация), и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г.

2.2.3. По показателя „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г., са отчетени предоставени средства по сключени договори с бюджетна организация за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2018 г.

2.2.4. По показателя „Трансфер между бюджет и СЕС“ са отчетени средства, представляващи разходи по изпълнението на европейски проект и споразумение.¹¹³

3. Спазена е разпоредбата на параграф 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2018 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.

1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

Отчетените общо приходи и трансфери са в размер на 11 186 077,8 хил. лв., или 101,1 на сто спрямо планираните – 11 067 344,2 хил. лв.

¹¹¹ чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

¹¹² чл. 46, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд

¹¹³ Споразумение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по механизъм за свързване на Европа (МСЕ) сектор Телекомуникации с номер на споразумението: INEA/CEF/ICTA/A2016/1171568; Проект S.A.F.E. „Социални агенции за бъдещето на Европа“ с номер на споразумението: VP/2013/007 с водеща институция Италиански социалноосигурителен институт INPS и консорциум от 13 национални организации за социално осигуряване от 11 държави, като НОИ е една от тях.

Съгласно ЗБДОО за 2018 г. приходите по бюджета на ДОО включват „Осигурителни приходи“, „Неданъчни приходи“ и „Внесен данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите“.

Общо събраните приходи (без получените трансфери) са в размер на 6 893 353,2 хил. лв., при планирани 6 572 253,8 хил. лв., или изпълнение 104,9 на сто.

1.1. Отчетените осигурителни приходи през 2018 г. са в размер на 6 772 399,8 хил. лв., като планираните със ЗБДОО за 2018 г. са в размер на 6 517 626,3 хил. лв., или изпълнението е 103,9 на сто.

Отчетените повече с 254 773,5 хил. лв. приходи от осигурителни вноски се дължат на по-високия брой на осигурените лица¹¹⁴, по-голям размер на осигурителния доход, повече приходи от осигурителни вноски върху средствата за социални разходи, за трудова злополука и професионална болест и други.

Приходите от осигурителни вноски за 2018 г. са с 14,5 на сто повече спрямо 2017 г.¹¹⁵, което се дължи на горепосочените причини.

1.2. Неданъчните приходи са със 66 287,2 хил. лв. повече от планираните – 55 692,5 хил. лв., което се дължи на преизпълнението на други приходи в резултат на отчетени прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителните дружества във фондовете на ДОО – „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“ и на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви.

1.3. Отчетените приходи от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите са в размер на (-) 1 026,3 хил. лв. при планирани (-) 1 065,0 хил. лв., или изпълнение 96,4 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.

1.4. Съгласно ЗБДОО за 2018 г. е предвидено държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи чрез трансфери в размер на 4 495 090,4 хил. лв.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са отчетени получени трансфери в общ размер на 4 292 724,6 хил. лв., в т. ч.: 329 596,5 хил. лв. от централния бюджет за ДОО; 3 958 469,2 хил. лв. допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства; 418,5 хил. лв. от МТСП (399,2 хил. лв. по програми за осигуряване на заетост и 19,3 хил. лв. за фонд „Условия на труд“) и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци в размер на 4 240,4 хил. лв.

2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“

Общо отчетените разходи и предоставени трансфери от бюджета на ДОО са в размер на 11 186 897,3 хил. лв. при планирани 11 067 344,2 хил. лв., или 101,1 на сто спрямо приетите със закона и са с 5,9 на сто повече спрямо 2017 г.¹¹⁶

2.1. Отчетените разходи в размер на 11 178 879,0 хил. лв. са 101,1 на сто спрямо уточнения план¹¹⁷ – 11 058 160,0 хил. лв. Установеният преразход от 120 719,0 хил. лв. се дължи основно на по-големите разходи за социални обезщетения и помощи.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 84,6 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 14,4 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,99 на сто.

2.1.1. По показателя разходи за „Пенсии“ са отчетени средства в размер на 9 456 510,2 хил. лв., или 100,8 на сто спрямо планираните – 9 455 866,4 хил. лв. Реализиран е

¹¹⁴ осигурените лица за 2018 г. са 2 790 182 бр. или с 4 097 бр. повече от планираните за 2018 г.

¹¹⁵ 5 914 007,3 хил. лв.

¹¹⁶ Отчетени разходи и трансфери в размер на 10 566 251,3 хил. лв. през 2017 г.

¹¹⁷ Уточненият план представя извършените корекции по бюджета на ДОО за 2018 г., в резултат от утвърдените промени по отделните разходни параграфи и подпараграфи, вследствие от взети решения на Надзорния съвет на НОИ, на основание чл. 114, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

переразход в размер на 643,8 хил. лв., което е 0,01 на сто спрямо предвиденото в ЗБДОО за 2018 г. Спрямо 2017 г.¹¹⁸ разходите за пенсии са нараснали с 5,0 на сто.

За 2018 г. разходите за пенсии са 8,8 на сто от БВП.¹¹⁹ През 2018 г. броят на пенсиониралите се лица е 95 534, а броят на възобновените и възстановените пенсионери е 31 406. Броят на пенсионерите, чиито пенсии са прекратени и спрени през 2018 г., е 138 130. Към 31.12.2018 г., броят на пенсионерите, ефективно получаващи пенсии, е 2 158 047, които са с 11 190 по-малко спрямо броя на същите пенсионери към 31.12.2017 г.¹²⁰ Броят на пенсиите към 31.12.2018 г. е 2 512 340, от които лични пенсии – 2 394 106 и наследствени пенсии – 118 234. Спрямо 2017 г.¹²¹ общият брой на пенсиите е намалял с 45 389, което е в резултат на пенсионната реформа.

От отчетените разходи за „**Пенсии**“ с най-голям относителен дял са: „Пенсиите за сметка на ДОО“ – в размер на 9 173 574,9 хил. лв. (97,0 на сто от общия размер на разходите за пенсии), следвани от „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ – 2,99 на сто и „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“ – 0,01 на сто.

Установено е превишение на разходите за „**Пенсии за сметка на ДОО**“ в размер на 26 939,5 хил. лв., или 0,3 на сто от планираните. Причина за превишението са изплатените еднократни допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2018 г.¹²² Без изплатените еднократни допълнителни суми, които не се планират, разходите за пенсии от ДОО, са 9 073 251,3 хил. лв., или със 73 384,1 хил. лв. (0,8 на сто) по-малко от планираните.

Разходите за пенсии¹²³ през периода 2016 г. - 2018 г., за всяка от годините, са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски¹²⁴. Наблюдава се увеличаващ се темп на нарастване на разходите за пенсии¹²⁵, а се отчита намаляващ темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски по години¹²⁶, като независимо от това темпът на нарастване на приходите от осигурителни вноски остава в пъти по-висок от този на разходите за пенсии.

Постигната е икономия на разходите за „**Пенсии за сметка на държавния бюджет**“ в размер на 25 415,4 хил. лв., което е 8,3 на сто от планираните. Към разходите за сметка на държавния бюджет се отчитат разходите за: пенсии за военна и гражданска инвалидност, социални пенсии за старост, социални пенсии за инвалидност, персонални пенсии, пенсии за особени заслуги и пенсии, отпуснати по отменени закони; добавки към пенсиите на участниците и пострадалите във войните, както и добавки по чл. 9 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресираните лица. Пенсиите за сметка на държавния бюджет са отпуснати на основание на действащи нормативни актове.

Дължимите суми за **надвзети пенсии** към 31.12.2018 г., подлежащи на събиране, са в размер на 6 801,3 хил. лв. Установено е, че размерът на надвзетите пенсии е намален с 293,7 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2017 г.¹²⁷

2.1.2. По разходния показател „**Социални помощи и обезщетения**“ в ЗБДОО за 2018 г. са предвидени средства в размер на 1 490 000,0 хил. лв. С решение на Надзорния съвет

¹¹⁸ 9 008 228,1 хил. лв.

¹¹⁹ По данни на Националния статистически институт БВП за 2018 г. е 107 925 млн. лв.

¹²⁰ Броят на пенсионерите към 31.12.2017 г. е 2 169 237

¹²¹ Броят на пенсиите към 31.12.2017 г. е 2 557 729

¹²² съгласно ПМС № 43/28.03.2018 г. и ПМС № 246/15.11.2018 г. Реално изплатените суми са на обща стойност 100 323,6 хил. лв.

¹²³ с най-голям относителен дял в общия размер на разходите

¹²⁴ с най-голям относителен дял в общия размер на приходите

¹²⁵ с 3,1 на сто през 2017 г. спрямо 2016 г. и с 5,0 на сто през 2018 г. спрямо 2017 г.

¹²⁶ с 16,8 на сто през 2017 г. спрямо 2016 г. и с 14,5 на сто през 2018 г. спрямо 2017 г.

¹²⁷ Към 31.12.2017 г. – 7 095,0 хил. лв.

на НОИ са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което уточненият план за разходите по показателя е 1 488 215,8 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 1 612 140,4 хил. лв. (108,3 на сто спрямо уточнения план), или преразход в размер на 123 924,6 хил. лв. Причини за превишението са по-големият брой изплатени парични обезщетения: за временна нетрудоспособност поради общо заболяване; за временна нетрудоспособност поради нетрудови злополуки; за бременност и раждане; за отглеждане на дете до двегодишна възраст; за безработни.

Към 31.12.2018 г. дължимите суми за **надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност** са в размер на 7 570,9 хил. лв., а **надвзетите обезщетения за безработица** – 1 581,3 хил. лв. Установено е, че размерът на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност към 31.12.2018 г. е намален със 104,7 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2017 г.¹²⁸ Размерът на надвзетите парични обезщетения за безработица към 31.12.2018 г. е намален със 100,8 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2017 г.¹²⁹

2.1.3. По показателя **„Програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост“** отчетените разходи са 110 138,3 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 3 805,4 хил. лв., или 3,3 на сто от планираните средства – 113 943,7 хил. лв., което е в резултат на отчетените по-малко разходи за персонал, издръжка, платени данъци, такси и административни санкции, разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и капиталови разходи.

2.1.4. По показателя **„Отбрана и сигурност“** са отчетени 90,1 хил. лв. при планирани 134,1 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 44,0 на сто.

2.2. Отчетените **предоставени трансфери** от бюджета на ДОО към други бюджети са в размер на 8 018,3 хил. лв., или 108,4 на сто спрямо предвидените в закона – 7 400,0 хил. лв. Установеният преразход се дължи на предоставените трансфери, които не са планирани в ЗБДОО за 2018 г. – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ - 1 784,2 хил. лв. и „Трансфер между бюджет и СЕС“ – в размер на (-) 57,0 хил. лв. Всички предоставени трансфери от бюджета на ДОО за 2018 г. са в съответствие с действащото законодателство.

3. По раздел „Финансиране“

3.1. Отчетени са суми по **разчети за поети осигурителни вноски и данъци** в размер на 6 559,1 хил. лв., които са в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ.

3.2. Отчетените средства по показателя **„Друго вътрешно финансиране“** в размер на 7 168,2 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2018 г., но са законосъобразни.

3.3. Наличните средства към 31.12.2018 г., в размер на 335,4 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ.

4. По раздел „Дефицит/Излишък“

В ЗБДОО за 2018 г. не е **планиран дефицит (излишък)** по бюджета на ДОО. В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. е **отчетен дефицит** в размер на 819,5 хил. лв.

Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с излишъците по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ.

¹²⁸ Към 31.12.2017 г. – 7 675,6 хил. лв.

¹²⁹ Към 31.12.2017 г. – 1 682,1 хил. лв.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при спазване на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета отговарят на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2018 г. и Кодекса за социално осигуряване. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № 206 от 18.07.2019 г. (Протокол № 27)

Препис извлечение

ПРОТОКОЛ № 27

от извънредно заседание на Сметната палата, проведено на 18.07.2019 г.

На заседанието присъстваха: Цветан Цветков, председател на Сметната палата, Горица Грънчарова-Кожарева, заместник-председател на Сметната палата и членове проф. Георги Иванов и Емил Евлогиев.

Отсъства: Тошко Тодоров, в годишен отпуск.

Приети одитни доклади	Мотиви при гласуване „против“
<p>По т. 5: Одитен доклад № 0600100319 за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г., със становище по отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. Начин на гласуване: Цветан Цветков, председател на СП – за Горица Грънчарова-Кожарева, зам.-председател на СП – за Проф. Георги Иванов, член на СП – за Емил Евлогиев, член на СП – за Против – 0</p>	<p>.....</p>

